

Ἡ μὴ συλλαβοῦσα, ἢ μὴ κατασταῖσα ἔγκυος, ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ζώου: *Γυναῖκα ἀγγάστρωτη σύνηθ.* Τὸ χτήνον ὀφέτος ἐπέμ'εν ἀγάστρωτον (ἢ ἀγελάς ἐφέτος ἔμεινεν ἀγ.) Χαλδ. *Αἰῖδ' ἀγάστρωτον* (αἰξ. ἀγ.) αὐτόθ.

ἀγγειάζου Μακεδ. (Σιάτ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγγειό.

Προσλαμβάνω τὴν ὁσμὴν τοῦ περιέχοντος ἀγγείου, συνήθως ἐπὶ ὑγρῶν: *Ἀγγεῖαισι τοῦ γάλα.*

ἀγγειάρα ἢ, Χίος ἡγεῖα Χίος ἡγεῖα Χίος

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. ἀγγειό.

Μέγας πίθος ἢ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ φυλάττεται ἔλαιον ἢ οἶνος: *Μία ἡγεῖα λάδι.* Πβ. *ζάρα.* Συνών. *πιθάρα.*

ἀγγειᾶς ὁ, Ἡπ. (Χιμάρ.) ἀγγᾶς Δελτ. Ἰστορ. Ἑθνολ. Ἑταιρ. 2 (1885) 326.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγγειό, παρ' ὃ καὶ ἀγγεῖ, ὅθεν ὁ τύπος ἀγγᾶς.

Ὁ τεχνίτης ὁ κατασκευάζων ἢ ἐπισκευάζων ἀγγεῖα, οἷα τὰ ξύλινα σκεύη τῆς οἰκίας, βαρέλλια, καδία, καρδάρια κττ. Τὸ Ἀγγᾶς καὶ ἐπών. Σῦρ. (Ἑρμοῦπ.) Χίος.

ἀγγειάστρα ἢ, Μῆλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγγειό.

Τὸ οὐροδόχον ἀγγεῖον. Συνών. ἀγγεῖο 1 δ, ἀμύλητο, γλαστρόν, ἐπιδέξιο, καθοίχι, κατουρέλλι, κατουρογνάρι, κατουροκάνατο, κατουροκούμαρο, τσουγκάλι.

ἀγγεῖο τό, ἀγγεῖον Καππ. Κάρπ. Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. ἀγγεῖον Πόντ. (Κερασ.) ἀγγεῖο Ἡπ. (Χιμάρ.) Πόντ. (Κοτύωρ.) ἀγγεῖον Θράκ. (Αἰν.) ἀγγεῖν Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ.) ἀγγεῖ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Χίος ἀγγεῖον Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀγγεῖο σύνηθ. ἀγγεῖο σύνηθ. ἀγγεῖο Ἀθῆν. (ἀρχαίωτ.) Εὐβ. (Κύμ.) Μέγαρ. ἀγγεῖο Πόντ. (Ὁφ.) ἀγγεῖο Χίος κ.ά. ἀγγεῖον Κύπρ. Μεγίστ. ἀγγεῖο Ἀνδρ. Κάρπ. Κυδων. Κύθν. Λέσβ. Μέγαρ. Πάρ. κ.ά.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀγγεῖον.

1) Δοχεῖον ἐν γένει, σκεῦος οἰκιακὸν εὐχρηστον ἐν τῇ μαγειρικῇ, οἰνοποιῇ, ἐλαιοκομίᾳ κττ. κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καλαβρ. (Μπόβ.): *Πακ-κιρένιον ἀγγεῖον* Λιβύσσ. *Γρόμουσι τ' ἀγγεῖα οὖλα κρασί* Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Μὴν ἀνασκιλῶν' οὖλα τ' ἀγγεῖα*, δὲν τό 'χον οἱ καλὸ αὐτόθ. *Πῆρι τ' ἀγγεῖα νὰ πάη νὰ φέρ' νιρὸ* Ἡπ. *Ἡ δούλα πάει νὰ πλύνῃ τ' ἀγγεῖα Κύπρ.* || Φρ. *Ἐπῆρε μαζί του τ' ἀγγεῖα του καὶ τὰ καλάθια του* (παρέλαβε τὰ πάντα, δὲν ἄφησε τίποτε) Πελοπν. (Μεσσ.) *Λεῖπει ἀπὸ τ' ἀγγεῖα του* (λεῖπει ἀπὸ τὰ μυαλά του, δὲν ἔχει τὸν νοῦν του εἰς τὸ κεφάλι του. ἀγγεῖο ἐνταῦθα μεταφ. ἐνν. ἢ κεφαλὴ) Σύμ. || Παροιμ. φρ. *Ἡδρῆκ' ἢ φακῆ τ' ἀγγεῖο της* (ἐπὶ τοῦ εὐρόντος σύντροφον κατὰ πάντα ὁμοιον ἑαυτῷ) Ἡπ. *Γνῶρ' σ' ἢ φακῆ τ' ἀγγεῖο τ'ς* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μακεδ. (Σέρρ.) Παροιμ. *Ὅμοιος ἔχει τὴν δοξάτα γιὰ ψωμί, τὴν κολοκύθα γι' ἀγγεῖο, τὸ γάιδωρο γιὰ ζῶ καὶ τὸ χωράτι γι' ἀνθρώπο, ἐκεῖνος δὲν ξέρει τίποτα* Πελοπν. (Μαζαίικ.) *Τὸ δορμὸ τὸ ξίδι τὸ ἀγγεῖο του χαλάει* (ὁ ὀξύθυμος ἑαυτὸν βλάπτει) Κύμ. *Τὸ κακὸ ξίδι τ' ἀγγεῖον του χαλᾷ* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ρόδ. β) Παροιμ. *Πιάττο Σαμοθρ.* γ) Ὁ κάδος, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀντλοῦν ὕδωρ ἐκ τῶν δεξαμενῶν καὶ φρεάτων, τὸ ἀντλήμα Παξ.: *Ἐκί-*

νησε νὰ πάη 'ς τὴ στέρνα δίχως ἀγγεῖο. δ) Τὸ οὐροδόχον ἀγγεῖον (κατὰ τὸ σχῆμα κατ' ἐξοχὴν) κοιν.: Φρ. *Ἀδειάζει τ' ἀγγεῖα* (ἐπὶ τοῦ ἐκτελοῦντος εὐτελεῖ ὑπηρεσίαν. Λέγεται περιφρονητικῶς) πολλαχ. *Κακὸ ἀγγεῖο!* (ἐπὶ ἀνθρώπου κακοήθους, μοχθηροῦ καὶ ραδιούργου. Πβ. ἀρχ. *ἀγγος* ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρήσεως παρ' Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 936 «ἀπαγγρηστον ἄγγος ἔσται, | κρατῆρ κακῶν, τριπτῆρ δικῶν» λεγόμενον ἐπὶ συκοφάντου) πολλαχ. *Σοῦ εἴν' ἐν' ἀγγεῖο αὐτός!* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλαχ. *Καλὸ ἀγγεῖο!* (εἰρων. συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. || Παροιμ. *Κάθ' σε τ' ἀγγεῖο 'ς τὴ διάβα καὶ ἀνεγέλα* τοῖς διαβάτες (ἐπὶ τοῦ ὄνειδίζοντος ἄλλον δι' ἐλαττώματα, τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς εἶναι πλήρης) Δαρδαν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀγγεῖα στρα.* ε) Ξυλινὴ κυψέλη μελισσῶν Κάρπ. Ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης παρ' ἀρχ. εὐρεται ἢ λ. *ἀγγος*. Πβ. Ἀνθολ. Παλατ. 9,226 «αἱ δ' ἄγετε ξουθαὶ σιμβλητῖδες ἄκρα μέλισσαι... | πάντα περικνίξασθε καὶ ἄγγεα κηρώσασθε | ὄφρα μελισσοσός Πάν ἐπικυψέλιος | γεύσεται» 2) Ἀσκός, ἐν ᾧ τίθεται βούτυρον, τυρὸς κττ. Καππ. Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Παροιμ. *Καλὸν τυρὸν 'ς σοῦ σκύλλ' τ' ἀγγεῖν* (καλὸς τυρὸς εἰς ἄσκον ἐκ δέρματος κυνός. Ἐπὶ πράγματος καλοῦ μὲν καθ' ἑαυτό, ἀχρήστου ὅμως διὰ τὴν προέλευσίν του, ἢ ἐπὶ καλοῦ κτήματος κακοῦ κτήτορος ἢ ἐπὶ τοῦ ἔχοντος μὲν προσόντα καλὰ, ἀλλὰ μὴ κάμνοντος τὴν προσήκουσαν χρῆσιν) Τραπ. Χαλδ. κ.ά. β) Μουσικὸν ὄργανον ἐμπνευστὸν ἐξ ἄσκοῦ αἰγείου ἢ προβείου δέρματος φέροντος ἄνωθεν μὲν κάλαμον πρὸς ἐμφύσησιν καὶ πλήρωσιν ἀέρος, κάτωθεν δὲ αὐλόν, ὁ ἄσκαυλος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): *Τ' ἀγγεῖο παῖζ' τὸ 'εμεῖς χορεύουμε* Ὁφ. Συνών. *ἀγγειόπουλλο, ἀσκομαντούρα, κᾶιντα, τσαμπούνα. 3) Πληθ. τὰ χρεῖωδη τὰ ἀναγκαζοῦντα εἰς τοὺς ἀπερχομένους εἰς ἐκδρομὰς ἢ γεωργικὰς ἐργασίας συνήθως ὄργανα, τροφίμα κττ. Νίσυρ. Ρόδ. Τήλ. Χίος κ.ά.: *Μάζεψε τ' ἀγγεῖα σου καὶ φύγε* Ρόδ. *Πᾶρε τ' ἀγγεῖα σου νὰ πάμε 'ς τὸ χωράφι* Χίος. 4) Πληθ. στρώματα, κλινοσκεπάσματα, ἐνδύματα κττ. Ἡπ. (Χιμάρ.) Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) κ.ά.: *Πῆγε νὰ πλύνῃ τ' ἀγγεῖα 'ς τὴ βρύσι* Χιμάρ. || Φρ. *Εἶναι 'ς τ' ἀγγεῖα* (κοιμᾶται) αὐτόθ.

5) Τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικὸς Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) 6) Πληθ. τὰ αἰδοῖα τοῦ ἀνδρός, συνήθως οἱ ὄρχεις Ἡπ. (Χιμάρ.) Μακεδ. (Βογατσ. Σισάν.) Πελοπν. (Λακεδ. Μαζαίικ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.: *Θὰ σὶ κάμω νὰ ἰδῆς!* — *Νὰ μοῦ ἰδῆς τ' ἀγγεῖα μ'!* (πρὸς πρόσωπον, τὸ ὅποιον εἶναι ἄξιον πάσης περιφρονησεως) Αἰτωλ. || Φρ. *Θὰ μοῦ ξυρίσῃ τ' ἀγγεῖα μου* (λέγεται ὑπὸ τοῦ περιφρονοῦντος τὰς ἀπειλὰς ἐτέρου) Χιμάρ. *Σ' τ' ἀγγεῖα μου τὸν γράφον* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Αἰτωλ. *Ἀι φτύς τ' ἀγγεῖα σου!* (πρὸς ἐκεῖνον τοῦ ὁποῖου ἀποδοκιμάζομεν τοὺς λόγους ἢ τὰς πράξεις) Μαζαίικ. *Χόντρ' ναν τ' ἀγγεῖα τ'* (ἐχόνδρυναν κτλ. Ἐπὶ τοῦ ἐπαιρομένου) Βογατσ. Συνών. *ἀρχίδεια.* Ἡ λ. ὑπὸ τὸν κοινὸν τύπ. *Ἀγγεῖο τοπων.* Ρόδ. Σῦρ.

ἀγγειόπλυμα τό, ἀμάρτ. ἀγγειόπλυμα Κεφαλλ. Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀγγεῖο καὶ πλύμα.

1) Τὸ ἐκ τῆς πλύσεως τῶν ἀγγείων, ἰδίως τῶν μαγειρικῶν, προερχόμενον ὕδωρ, τὸ ἀπόπλυμα Κρήτ. 2) Τὸ παννίον, διὰ τοῦ ὁποῖου πλύνουν τὰ ἀγγεῖα Κεφαλλ. Πβ. *ποιητροπλύτης.* Συνών. *τσανακοπλύτης.*

***ἀγγειόπουλλο** τό, ἀγγάπ'λον Πόντ. (Οἰν.) ἀγγόπον Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀγγάπο Πόντ. (Ὁφ.) ταγγόπον Πόντ. (Κερασ.)

